

BESZÉLGETÉS LIKTOR KATALIN BUDAPESTI IRODALOMTÖRTÉNÉSSEL

Új egységet a Kárpát-medencei magyar irodalomban

Irodalomtörténészként az utóbbi években többször megfordult Erdélyben. Elkötelezett Reményik-kutató, aki az egységes Kárpát-medencei irodalomoktatás híve. Lektor Katalin budapesti irodalmár fontosnak tartja, hogy a kommunizmus időszakában a hazug vádak alapján megbélyegzett írók újra a magyar irodalmi kánon részévé váljanak.

→MAKKAY JÓZSEF

Vannak-e személyes, családi kötődései Erdélyhez?

Családi és vérszerinti kötődésem tudtommal nincs, bennem sváb és szlovák vér csörgedez, amelyet viszont magyar szív hajt. Az erdélyi irodalomhoz kötődő témákkal első éves egyetemista korom óta foglalkozom. Ekkor találkoztam azzal, hogy mennyi mindent nem tanultunk, mennyi mindent elhallgattak előlünk, mennyire torzított ismereteket adtak át a tankönyvek. Elemi erővel hatott rám az a felismerés, hogy erdélyi irodalomtörténettel akarok foglalkozni, és azóta is hivatásomnak érzem e feladatot. A sors úgy hozta, hogy komoly szakmai és lelki támogatást kaphattam céltom elérésének érdekében tanáraimtól és neves irodalomtörténészektől. Lelkesedésem és kitarásom lehetett talán az oka annak, hogy úgy érzem, elfogadnak és számítanak rám Kolozsvárott és Erdélyben. Dávid Gyula támogató szeretete tette lehetővé, hogy munkáim könyvként is megszülethessenek. Hathatós segítsége és tanácsainak megfogadása mellett jelent meg 2014-ben Áprily Lajos és Reményik Sándor levelezése (Rokon álmok álmodója), amelyet bevezető tanulmánnyal és komoly jegyzetanyaggal láttunk el. Azóta két kötetet gondoztunk, Magyar szó Erdélyben I-II. címmel, egy torzított születésű tanárnő, Adorjáné

FORRÁS: FACEBOOK/LIKTOR KATALIN

A Reményik-kutató Lektor Katalin szerint harcot kell vívni az elhallgatott írók rehabilitációjáért

Weress Margit visszaemlékezésének első két kötetét (a harmadik készülében van), és egyéb visszaemlékezések és levelezésanyagok megjelentetése is terveink között szerepelnek. E kötetek megjelenése kapcsán volt alkalmam többször is Erdélyben könyvbemutatókon részt venni. Megható látni és érezni azt a szeretet, amivel fogadnak: ez sok erőt ad a munkához.

Reményik Sándor életművének jó ismerője. Magyarországon milyen a megítélése a két világháború közötti erdélyi magyar költészet egyik legnagyobb alakjának?

Magyarországon Reményik Sándor reneszánszát éli. Viszont amikor 2002-ben kutatni kezdtem a munkásságát, alig találtam róla használható anyagot. Egy szűk réteg ismerte csak néhány versét (Eredj, ha tudsz, Templom és iskola, Kegyelem, Ahogy lehet), folyóiratok hasábjain jelentek meg munkásságát vizsgáló tanulmányok. A Reményik-émlék-konferenciának, összefoglaló irodalomtörténeti munkáknak, az összes verseinek gyűjteményes (többszörös) kiadásának köszönhetően egyre szélesebb körben lett ismert a neve. Költészetének más vonulatai (szerelmes, istenes, természeti

költészete) még nem ismertek annyira, és irodalomtörténeti fontossága sem kapott még jelentős hangsúlyt. A neve viszont bekerült a tankönyvekbe, és ez mindenképpen jó kiindulási alap. Bízom abban, hogy a magyar szakos kollégák is felfedezik maguknak, milyen csodálatos és bölcs Reményik költészete, illetve a többi erdélyi költő életművét is alaposabban megismerik. Jó úton haladunk, hogy beépüljön a nemzeti kánonba, de még sok a tennivalónk.

A harminc évvel ezelőtti rendszerváltás az irodalomtörténet területén is átszakította a kommunizmus gátjait. Mennyire beszélhetünk ma egységes magyar irodalomról, amelyben a régebb elhallgatott írók is megtalálhatják méltó helyüket?

Harminc évvel ezelőtt a magyarság lehetőséget kapott arra, hogy megszabaduljon a nézetdiktatúra hatalma alól. A lehetőséggel viszont sokáig nem élt. Komoly harcot kell a mai napig vívni azért, hogy az elhallgatott, a magyar irodalmi kánonból kiradírozott írók életművét újra visszaemelhessük méltó helyükre. A történelmi hazugságok azonban olyan vastag rétegben vonják be ezeket az életműveket, hogy komoly ideológiai harc folyik neveik tisztára mosásában. És az a meglepő, hogy azok, akik ellenzik a kánon kiigazítását, egy sort sem olvastak az adott íróról, nem ismerik, nem tanulmányozták életművét. Így nem lehet tudomá-

nyos vitát érdemben folytatni. Az egységes magyar irodalom pedig olyan, ahol nem számítanak a történelmi helyzetekben létrehozott határok. A magyar kultúrának nem az országhatárnál van vége. Beszélhetünk egy szűkebb egységes magyar irodalomról a Kárpát-medencében, illetve hozzávehetjük ehhez a szerte a világban magyar nyelven írt alkotásokat. Első körben a Kárpát-medencei magyar irodalomnak kell megteremteni újra az egységét, ez egyik kitűzött célja a Kárpát-medencei Magyar-tanárok Kulturális Egyesületének. Az általunk szervezett konferenciákon különböző részterületek előadói adják át tudásukat, hogy ezáltal pl. egy délvidéki magyarórán elhangzhatassék egy kárpát-aljai magyar író neve. A 2017-ben a tizenhat tagú szerkesztőbizottság által összeállított Kárpát-medencei magyar irodalom 1920-tól az ezredfordulóig irodalomtörténeti kézikönyv is ezt a munkát segíti, illetve a torzított kánonon is javítani igyekszik. E kötetnek készül a második, bővített kiadása, remélhetően nemsokára megjelenik.

Takaró Mihály irodalomtörténész szerepvállalása az egységes magyar iskolai tanterv kidolgozásában sok vitát kavart. Irodalomtörténészek körében mennyire meghatározó, hogy konzervatív és liberális szemléletű szakemberek között ideológiai viták folynak?

Ideológiai alapú viták mindig is folytak az irodalomban. Beszélhetünk irodalompolitikáról is, különböző világnézettel rendelkező irodalmárok máshogy vélekednek, ezzel nincs baj addig, amíg érdemben megy a vita, egymást

→**30 évvel ezelőtt a magyarság lehetőséget kapott arra, hogy megszabaduljon a nézetdiktatúra hatalma alól. (...) Harcot kell a mai napig vívni azért, hogy a magyar irodalmi kánonból kiradírozott írók életművét újra visszaemelhessük méltó helyükre.**

megbecsülve és tiszteletbe tartva. Takaró Mihály sokat tesz azért, hogy az érdemtelenül, hazug vádak alapján megbélyegzett és kitörölt írók újra a magyar irodalmi kánon részévé váljanak. Horváth János irodalomtörténész szerint az elfogulatlan irodalomtörténet-írás az, hogy mikor, mit tartottak irodalomnak és nem az, hogy mi mit tartunk annak. Takaró Mihály és én is ennek tekintetében végezzük értékalapú irodalomtörténeti munkánkat.

Milyennek tartja a mai magyar irodalomoktatást? Az olvasástól egyre jobban elszokó, elidegenedő gyerekeket milyen művekkel lehet(ne) rászoktatni a könyvre?

→Lektor Katalin

Budapesten született 1984-ben. Középiskolai tanulmányait a Veres Pálné Gimnáziumban végezte kitűnő eredménnyel. 2002-től a Károli Gáspár Református Egyetem (KRE) magyar- és történelemszakos hallgatójaként szerzett tanári végzettséget. 2008–2012 között általános és középiskolai tanárként tevékenykedett. 2013-tól a KRE Történelemtudományi Doktori Iskolájának diákja, kutatási témája: Reményik Kolozsvárja és Kolozsvár Reményikje. Kolozsvár mentalitástörténete Reményik Sándor alakján keresztül. Több magyarországi és erdélyi konferencia résztvevője és előadója.

Irodalomtörténeti kutatásai mellett a Történelem és irodalom mindenkinek című ismeretterjesztő műsor gyakori vendége, és a Kárpát-medencei Magyar-tanárok Kulturális Egyesületének, valamint a Herczeg Ferenc Társaságnak ügyvezető titkára, és az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (OKTV) magyar irodalmi bizottságának tagja. A konferenciákon elhangzott előadásai, tanulmányai és egyéb írásai személyes blogoldalán érhetők el: egylangotadok.blog.hu

Három gyermek édesanyja (Kinga, 2012, Noémi, 2015, Nándor, 2017).

Publikációi: Rokon álmok álmodója. Áprily Lajos és Reményik Sándor levelezése (1920–1941). Polis-Petőfi Irodalmi Múzeum, Kolozsvár-Budapest, 2014.; Magyar szó Erdélyben I-II. Adorjáné Weress Margit visszaemlékezése, Polis-Kriterion, Kolozsvár, 2018, 2019. Kárpát-medencei magyar irodalom 1920-tól az ezredfordulóig. Irodalomtörténeti kézikönyv és szöveggyűjtemény. Méry Ratio, 2017 (szerkesztőbizottsági tag).